

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายวิเชียรรัตน์ มัชฌิกะ

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ เลขที่ ๑๒๗/๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๒๓๐

โทรศัพท์ ๐๘๗ ๒๗๓๗๔๕๕ Facebook วิเชียรรัตน์ มัชฌิกะ.....Line ๐๘๗๒๗๓๗๔๕๕

เกิดวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ปัจจุบันอายุ ๗๑ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ประถมศึกษา

สถานบันการศึกษา โรงเรียนวัดวังหงษ์ อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

คณะ/สาขาวิชา

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๒๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก มังคุด

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. แปลงเรียนรู้การจัดการสวนมังคุดคุณภาพ

- เป็นแปลงเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตมังคุดคุณภาพ
- ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP เป็นแหล่งเรียนรู้มาตรฐาน GAP
- แปลงลดต้นทุนการผลิต ผลิตปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพจากวัสดุทางการเกษตรที่เหลือใช้
- มีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน การใช้สมุนไพรไล่แมลง

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๗ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

- ๑) ฐานเรียนรู้การจัดการดินและปุ๋ย
- ๒) ฐานเรียนรู้การจัดการศัตรูพืช
- ๓) ฐานเรียนรู้การผลิตมังคุดคุณภาพตามมาตรฐาน GAP
- ๔) ฐานเรียนรู้การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
- ๕) ฐานเรียนรู้การแปรรูปผลผลิตมังคุด
- ๖) ฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
- ๗) ฐานเรียนรู้การคัดเกรดมังคุด

๔. หลักสุ

๔

เดือน มี.ค.-เม.ย.

- เน้นการควบคุมปริมาณดอกในฤดูการปลูก
ควบคุมปริมาณดอกไม่ให้น้ำ เพื่อรักษา
ความสมบูรณ์ของต้น ไม่ให้โรคมะเร็งใน

ทำการให้น้ำในระดับปานกลาง เมื่อเห็นดอก
ระยะปานกลาง ในระดับปริมาณ 30%

โดยการให้น้ำ 15-15-15 ต้นละ 1-2 กก.
และให้น้ำถึงทางดินและฉีดพ่นปลายยอด
เพื่อเพิ่มความชื้นสัมพัทธ์ทางอากาศ

เดือน พ.ค.-มิ.ย.

- เน้นดูแลรักษาความชื้นและอุณหภูมิในฤดูการปลูก
โดยพ่นน้ำ และพ่นฮอร์โมนใบ เพื่อเลี้ยงยอด
ให้มีความสมบูรณ์ อายุไม่น้อยกว่า 8 สัปดาห์
เมื่อเข้าสู่ระยะการเจริญเติบโตในฤดู พ.ค.-ค.ค.

เมื่อพบการเข้าทำลายในระดับเศรษฐกิจให้พ่นด้วย
สารเคมีตามคำแนะนำ

เมื่อเข้าเดือน มิ.ย. ให้พ่นสูตร 8-24-24 หรือ
13-13-21 อัตรา 1-2 กก./ต้น เพื่อพัฒนารส
และรสชาติของผลให้ดีขึ้น เป็นการเตรียมการ
จำหน่ายดอกในฤดูการปลูก

เดือน ก.ค.-ส.ค.

- ระยะเก็บเกี่ยวในฤดูปลูก และชักนำให้
ออกดอกในฤดูปลูก

เมื่อเก็บเกี่ยวในฤดูการปลูกควรควบคุมปริมาณการ
การตัดโคนรากไม้ที่พ่น ไม่บ่อยกว่า 10 วัน
เมื่อยอดแสดงอาการเหี่ยว
ให้ทำการให้น้ำในระดับปานกลาง และรักษาความ
ชื้นทุก 3-4 วันจนกว่ามีผลสุกและแตกดอก

เมื่อได้ดอกนอกฤดูปลูก ในปริมาณที่เพียงพอ
จึงทำการชักนำยอดต้นให้แตกใบอ่อน
(วิธีการเดียวกันในเดือน มี.ค.-เม.ย.)

เดือน ก.ย.-ค.ค.

- ระยะการพัฒนาดอก และใบอ่อน
ป้องกันการเข้าทำลายของเพลี้ยไฟ และ
หนอนชอนใบ

เมื่อพบการเข้าทำลายในระดับเศรษฐกิจ
ให้พ่นด้วยสารเคมีตามคำแนะนำ

เมื่อเข้าเดือน ค.ค. ให้พ่นสูตร 8-24-24 หรือ
13-13-21 อัตรา 1-2 กก./ต้น เพื่อพัฒนารส

การผลิตมังคุดนอกฤดูปลูก

แนวคิด

"มังคุดปลูกให้ผลนอกฤดูไม่ได้ แต่สามารถบังคับให้
แตกใบอ่อนได้และเลี้ยงให้โตจนมีอายุเหมาะสม
ในราชภัฏยะลาเดือน ก.ค.-ค.ค. ของแต่ละปี"

เดือน พ.ย.-ธ.ค.

- ระยะพัฒนาดอกและการเก็บเกี่ยว (นอกฤดู)
ให้น้ำเพื่อรักษาความชื้นในสวน ทุกๆ 5-7 วัน
ควรพ่นน้ำเพื่อมีรางวัลการเข้าทำลายของ
เพลี้ยไฟ หากพบในระดับเศรษฐกิจให้พ่น
ด้วยสารเคมีตามคำแนะนำ

เดือน ม.ค.-ก.พ.

- ระยะเก็บเกี่ยวนอกฤดูปลูก เก็บเกี่ยวผลผลิต
ควบคู่ไปกับการดูแลรักษาความชื้น เพื่อ
ไม่ให้เป็นผลมาจากรากในฤดูการปลูก

เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตหมดแล้ว ให้พ่นอีทรี
หรือยูเรียพ่น เพื่อบำรุงต้น 25-30 กก./ต้น

นายโชยพดี ทะนันชัย
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรอำเภอปานาเระ
จังหวัดนครศรีธรรมราช

จ้ เนื้อหา

และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การจัดการสวนมังคุดคุณภาพ

ความโดดเด่นของหลักสูตร :

หลักสูตรการจัดการสวนมังคุดคุณภาพของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอปานาเระ มีจุดเด่นคือ การจัดการสวนมังคุดคุณภาพ ตามมาตรฐาน GAP

ทำให้มีผลผลิตที่มีคุณภาพออกสู่ตลาด

มีการรวมกลุ่มกับแปลงใหญ่มังคุดอำเภอปานาเระรวบรวมผลผลิตมังคุดเพื่อการประมูลราคา

เกษตรกรขายมังคุดได้ราคาเป็นที่พอใจ

วัตถุประสงค์ :

๑. เพื่อถ่ายทอดความรู้การจัดการสวนมังคุดคุณภาพให้แก่สมาชิก ศพก.

เกษตรกรและประชาชนทั่วไป

๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการประกอบอาชีพ ผลิตผลผลิตคุณภาพ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

หลักสูตร : ประกอบด้วย ๓ หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

๑. การจัดการสวนมังคุด

๒. การคัดเกรดมังคุด

การรวบรวมผลผลิตมังคุดเพื่อการประมูลราคา กลุ่มแปลงใหญ่มังคุดอำเภอปานาเระ และเครือข่าย

เบอร์ 1 มั่นรวม

น้ำหนัก 80 กรัมขึ้นไป
ผิวมัน 90% สีเขียวได้ไม่เกิน 10%
พูขาว มีน้ำตาลน้อย 3 พู
จืดไม่เปรี้ยวไม่ดำ
ไม่คดเน่า ไม่สกปรก ไม่มี
ไม่สุกจัด (ดำ)

เบอร์ 2 กาก (พูเขียว)

น้ำหนัก 80 กรัมขึ้นไป
ผิวสวย
พูขาว มีน้ำตาลน้อย 3 พู
จืดไม่เปรี้ยวไม่ดำ
ไม่คดเน่า ไม่สกปรก ไม่มี
ไม่สุกจัด (ดำ)

เบอร์ 3 มั่นจิว

น้ำหนักต่ำกว่า 80 กรัม
แต่ไม่น้อยกว่า 55 กรัม
ผิวมัน 90% สีเขียวได้ไม่เกิน 10%
พูขาว มีน้ำตาลน้อย 3 พู
จืดไม่เปรี้ยวไม่ดำ ไม่คดเน่า
ไม่สกปรก ไม่มี ไม่สุกจัด (ดำ)

เบอร์ 4 ตกไข่สี่

น้ำหนัก น้ำหนักน้อยกว่า 85 กรัม
ผิวสวย น้ำหนักน้อยกว่า 80 กรัม
พูขาว มีน้ำตาลน้อย 3 พู
จืดไม่เปรี้ยวไม่ดำ
ไม่คดเน่า ไม่สกปรก ไม่มี
ไม่สุกจัด (ดำ)

เบอร์ 5 ต่ำ

มีจุดผิวดำจากรากอากาศ
คดเน่าขนาดเล็ก
ไม่คดเน่า ไม่สกปรก

สนใจร่วมประมูล โทร/Line
089 826 0370 (เป๋อ)

๓. ขั้นตอนและวิธีการจัดการสวนตามมาตรฐาน GAP

การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิตมังคุด เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยครอบคลุมตั้งแต่การเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การจัดการศัตรูพืช การเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

หลักการสำคัญของการจัดการสวนมังคุดตามมาตรฐาน GAP:

๑. การเตรียมดิน: เลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสม มีการระบายน้ำดี ไม่เป็นที่ลุ่ม และปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก
 ๒. การปลูก: ใช้ต้นพันธุ์ที่แข็งแรง มีการจัดการระยะปลูกที่เหมาะสม และมีการตัดแต่งกิ่งเพื่อควบคุมทรงพุ่ม
 ๓. การให้น้ำ: ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในช่วงที่มังคุดกำลังออกดอกและติดผล
 ๔. การใส่ปุ๋ย: ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และมีการใช้ทั้งปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีอย่างเหมาะสม
 ๕. การจัดการศัตรูพืช: ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีการที่เหมาะสม เช่น การใช้สารชีวภัณฑ์ การตัดแต่งกิ่ง หรือการใช้กับดัก
 ๖. การเก็บเกี่ยว: เก็บเกี่ยวเมื่อมังคุดอยู่ในระยะที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากสีของผลและปริมาณยาง
 ๗. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว: มีการจัดการที่เหมาะสม เพื่อรักษาคุณภาพของผลผลิต เช่น การคัดแยก การทำความสะอาด และการบรรจุหีบห่อ
 ๘. การบันทึกข้อมูล: บันทึกข้อมูลการผลิตทุกขั้นตอน เพื่อใช้ในการติดตามและประเมินผล
- รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ :**
๑. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม : ผ่านการเสวนา เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมกลุ่มย่อย
 ๒. การถ่ายทอดความรู้ : ผ่านเกษตรกรต้นแบบ และคณะกรรมการ ศพก.
 ๓. การศึกษาดูงานภายในศูนย์เรียนรู้ : เยี่ยมชมฐานเรียนรู้ต่างๆ

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอหลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีแนวทางการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเกษตรกรในพื้นที่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. การประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ศพก. ได้เข้าร่วมประชุมหารือกับคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอหลานสกา ในการระดมความคิดเห็น วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของพื้นที่ พร้อมทั้งร่วมกันกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในระดับตำบลให้สอดคล้องกับนโยบายระดับจังหวัด

๒. การระดมความคิดเห็นของเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ มีการจัดเวทีเสวนาและประชุมร่วมกันระหว่างเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ ศูนย์เครือข่าย ศพก. และเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อรวบรวมข้อมูล สภาพปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของพื้นที่นำมาสู่การวางแผนบูรณาการร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

๓. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ ศพก. และแปลงใหญ่ คณะกรรมการของศูนย์ฯ รวมถึงคณะกรรมการแปลงใหญ่ ได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำแผนฯ โดยทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุง และกำหนดเป้าหมายของกิจกรรมที่จะดำเนินงานในแต่ละปี

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แบบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการราย ศพก. มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้มีเป้าหมาย ที่ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมได้อย่างเป็น รูปธรรมในพื้นที่ โดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้

๑. การประชุมคณะกรรมการ ศพก. และเครือข่าย -ศูนย์เครือข่าย ศพก. ได้จัดประชุมคณะกรรมการ ศพก. และตัวแทนเครือข่ายเกษตรกร

เพื่อนำข้อมูลสถานการณ์จริงในพื้นที่มาวิเคราะห์และจัดทำแผนดำเนินงานให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรในชุมชน

๒. การระดมความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอจากเกษตรกร -จัดเวทีให้เกษตรกรในพื้นที่ได้เสนอแนวคิด ความต้องการ และปัญหาในพื้นที่ เพื่อปรับกิจกรรมให้ตอบโจทย์กับวิถีชีวิตของเกษตรกรในแต่ละตำบล

๓. การจัดทำกิจกรรมรายปี -มีการกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการในรอบปี เช่น การอบรมถ่ายทอดความรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม Field Day การพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ ฯลฯ พร้อมทั้งกำหนดงบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ และกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน

ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ

- ประธานและคณะกรรมการ ศพก.
- คณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่
- เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอหลานสกา
- ผู้นำชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- เกษตรกรในชุมชนที่สนใจ

แผนปฏิบัติการการบูรณาการการพัฒนาการเกษตรของ ศพก. และเครือข่ายของอำเภอ

แผนการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
๑. การพัฒนาสมาชิก	- อบรมถ่ายทอดความรู้ (ตามความต้องการของสมาชิก) - จัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิตแก่สมาชิก - พัฒนาศักยภาพของสมาชิก โดยใช้วิธีการสาธิตและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการคัดเกรดมังคุดด้วยตนเอง ก่อนส่งจตุรรวบรวมผลผลิตของกลุ่ม - ส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกที่มีความสามารถ เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ตามหลักสูตรที่ถนัด - ศึกษาดูงานแปลงต้นแบบเรียนรู้/ ศพก. และศูนย์เครือข่ายอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และปรับใช้กับแปลงของตนเอง - ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตภายในแปลง
๒. การพัฒนากลุ่ม	- พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ - พัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม สร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรโดยสมาชิก - เชื่อมโยงการตลาดกับ ศพก. เครือข่าย และแปลงใหญ่ต่างๆ ในอำเภอ และต่างพื้นที่ - เชื่อมโยง ศพก. และ ศพก. เครือข่าย กับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน - ประชุมคณะกรรมการ ศพก. เครือข่าย ศพก. และสมาชิกอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานกับแปลงใหญ่และเครือข่ายแปลงใหญ่ในอำเภอลานสกา และต่างอำเภอ - พัฒนาจตุรรวบรวมผลผลิต มีมาตรฐานรองรับ - พัฒนาช่องทางตลาดออนไลน์ - นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนากลุ่ม
๓. การพัฒนาสินค้า /ผลิตภัณฑ์	- เพิ่มมูลค่าสินค้าทางการตลาด - สร้างตราสินค้า - สร้าง story ของสินค้า - พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูป - พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความทันสมัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร้งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิมๆ

สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เกษตรกรต้นแบบทำสวนผลไม้เป็นหลัก พืชหลักคือมังคุด รองลงมาได้แก่ ทุเรียน จำปาตะ ลองกอง เงาะ มีพื้นที่ทำกิน รวมทั้งสิ้น 28 ไร่ เป็นบุคคลที่มีความตั้งใจและรักในอาชีพทำสวน

จึงได้ศึกษาหาความรู้ทางวิชาการด้านการทำสวนผลไม้ ได้แนะนำญาติพี่น้องและเพื่อนเกษตรกรข้างเคียงให้ปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพผลไม้ให้มีคุณภาพ สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาที่สูงกว่าเกษตรกรทั่วไป

๒)

ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรม มาใช้

มังคุด ประสบปัญหาราคามังคุดตกต่ำ จึงมีการรวมกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ตำบลลานสกา จำนวน 40 คน ตั้งกลุ่มเกษตรกรทำสวนผลไม้ลานสกา เพื่อรวบรวมผลผลิตให้แก่สมาชิกและต่อรองราคาในการจำหน่ายกับพ่อค้า และได้ต่อยอดอบรมให้ความรู้สมาชิกในการพัฒนาคุณภาพผลไม้

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยได้รับความร่วมมือจาก สถานีพัฒนาที่ดินในการเก็บตัวอย่างดิน วิเคราะห์ และจัดทำคำแนะนำการใช้ปุ๋ยรายแปลง

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๑. วิเคราะห์ปัญหาพื้นที่ เช่น ความเสื่อมโทรมของดิน, การระบาดของศัตรูพืช

๒. ศึกษาข้อมูลวิชาการจากหน่วยงานต้นแบบ/อบรม/ดูงาน เพื่อเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม

๓. ทดลองและปรับใช้จริงในแปลงเรียนรู้ โดยเน้นความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่

๔. ติดตามผลและเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านผลผลิต คุณภาพ และต้นทุน

๕. ขยายผลผ่านฐานเรียนรู้ในศูนย์ฯ เพื่อถ่ายทอดให้เกษตรกรในชุมชน

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๑. การจัดการดิน: • เก็บตัวอย่างดินส่งวิเคราะห์ที่สถานีพัฒนาที่ดิน • ใช้ผลวิเคราะห์เพื่อกำหนดสูตรและอัตราการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสม • ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารให้แก่ดิน

๒. การจัดการพืช: • คัดเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ • ปรับเปลี่ยนรอบการปลูกให้เหมาะสมกับฤดูและปริมาณน้ำฝน • ป้องกันโรคแมลงโดยใช้ชีวภัณฑ์ เช่น น้ำหมักสมุนไพร และสารชีวภาพแทนสารเคมี

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร:

ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)มังคุด..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้ามังคุด มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

ต้นทุนการผลิตมังคุด (จากการเก็บข้อมูลของเกษตรกร นายวิเชียรรัตน์ มัชฌิมะ ประธาน ศพก.อ.ลานสกา โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช พื้นที่สวนมังคุดจำนวน ๕ ไร่ อายุมังคุด ๓๕ ปี)

ต้นทุนเริ่มปลูกเฉลี่ยต่อปี ๑,๒๓๒.๕๐ บาท

ต้นทุนการดูแลและจัดการเฉลี่ยต่อปี ๓,๐๓๘ บาท

ค่าปุ๋ยเคมี+ปุ๋ยอินทรีย์ ๑๒,๒๐๐ บาท

ค่าจ้างตัดหญ้า ๕,๐๐๐ บาท

ค่าจ้างเก็บเกี่ยว ๓,๗๕๐ บาท

ค่าจ้างฉีดปุ๋ย อาหารเสริมทางใบ ๔,๐๐๐ บาท

ค่าปุ๋ยทางใบ ๕,๐๐๐ บาท

ค่าไฟเครื่องสูบน้ำ ๑,๘๐๐ บาท

ค่าแรงตนเอง ๒๕,๒๐๐ บาท

รวมต้นทุน ๕๔,๙๗๐.๕๐ บาท

ต้นทุนต่อปี ๑๘,๙๙๔.๑๐ บาท/ไร่/ปี

ผลผลิตปี ๒๕๖๑ ๔,๙๐๐ กก. (๔๘๐ กก./ไร่/ปี)

รายได้จากการจำหน่ายผลผลิต ๑๘๖,๒๐๐ บาท (ราคาเฉลี่ย ๓๘ บาท)

กำไร (๑๘๖,๒๐๐-๕๔,๙๗๐.๕๐) ๑๓๑,๒๒๙.๕ บาท

กำไรเฉลี่ยต่อไร่ ๑๘,๒๔๖ บาท

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....มังคุด ปาล์มน้ำมัน.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ....๒๕๐,๐๐๐....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ศพก. ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิต

มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรต้นแบบและเกษตรกรในพื้นที่หรือเกษตรกรที่สนใจ

เพื่อให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีการใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม

- เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP
- เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต
- เกษตรกรผลิตปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพจากวัสดุทางการเกษตรที่เหลือใช้
- เกษตรกรมีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน การใช้สมุนไพรไล่แมลง
- เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายจากการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้ปุ๋ยเคมี ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- เกษตรกรลดการใช้สารเคมีโดยการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา

และเชื้อราบิวเวอร์เรียที่สามารถผลิตเองได้ภายในกลุ่มเพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อลดต้นทุนการผลิต

- เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตมังคุดเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี

และพัฒนาผลผลิตมังคุดคุณภาพได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การนำ BCG Model มาใช้ใน ศพก.

๑) Bio-Economy เช่น ใช้พันธุ์ดี/สร้างแบรนด์เป็นของตนเอง/ช่องทางการจำหน่ายผ่าน E-Commerce พัฒนาบรรจุภัณฑ์/ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการผลิต เป็นต้น

- พัฒนาผลผลิตได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำหน่ายผลผลิตผ่านช่องทางออนไลน์

๒) Circular Economy เช่น ปุ๋ยจากวัสดุเหลือใช้/ปรับปรุงบำรุงดิน/สร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้/Zero waste เป็นต้น

- ทำน้ำหมักจากเปลือกมังคุด

๓) Green Economy เช่น ลดการใช้สารเคมี / ใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี/ การกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีธรรมชาติ ไม่กระทบกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

- ใช้ปุ๋ยหมัก ลดการใช้ปุ๋ยเคมี กำจัดศัตรูพืชโดยใช้สารชีวภัณฑ์

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- การผลิตมังคุดมีของเสียจากกระบวนการผลิตมังคุด ได้แก่ มังคุดที่เก็บเกี่ยวไม่ทันระยะสุกจัด จะหล่นร่วงใต้โคน และแข็ง กลุ่มได้มีการนำมาเผาเป็นถ่าน เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง และนำมาบรรจุถุง เพื่อจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์ในการตุ๋นกลั่น ตูดความชื้น ในตู้เย็น ตู้เสื้อผ้า ในรถยนต์ เป็นต้น ถือเป็นการลดของเสียจากภาคการผลิต และเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลผลิต และในกระบวนการเผายังได้น้ำส้มควันไม้ นำมาใช้ในกระบวนการผลิต ผิดพันเพื่อไล่แมลงศัตรูพืช เป็นการลดการใช้สารเคมีอีกด้วย

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

เกษตรกรต้นแบบ เป็นผู้ศึกษาความรู้และนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษา ไปทดลองปฏิบัติ ปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในสวนของตนเอง ลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ใช้ในกรณีมีความจำเป็นเท่านั้น เก็บเกี่ยวผลผลิตตามมาตรฐานสินค้า เก็บเกี่ยวอย่างถูกวิธี ในระยะที่เก็บเกี่ยวได้ การดำเนินงานในสวนทุกขั้นตอน มีการจดบันทึกโดยละเอียดเพื่อตรวจสอบย้อนกลับได้ และสามารถรู้ต้นทุนการผลิตของตนเองในแต่ละรอบการผลิต

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

เกษตรกรต้นแบบ เป็นวิทยากรประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอลานสกา ซึ่งเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการเกษตรที่สำคัญของอำเภอลานสกา และจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยในปี ๒๕๖๑-๒๕๖๖ มีคณะศึกษาดูงานหลายคณะทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ให้ความสนใจมาศึกษาดูงานเรื่องความสำเร็จของ ศพก. การผลิตมังคุดคุณภาพ การจัดการสวนมังคุดอย่างเป็นระบบ การจัดการสวนไม้ผลตามมาตรฐาน GAP การประมุลมังคุด การคัดเกรดมังคุด

- เกษตรกรจากอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร จำนวน ๑๒๐ คน
- เกษตรกรจากอำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร จำนวน ๑๐๐ คน
- เกษตรกรจากอำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๓๕ คน
- เกษตรกรจากอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล จำนวน ๖๕ คน
- เกษตรกรจากอำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล จำนวน ๓๕ คน
- เกษตรกรจากอำเภอละงู จังหวัดสตูล จำนวน ๖๐ คน
- เกษตรกรจากอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล จำนวน ๖๐ คน
- เจ้าหน้าที่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ตามโครงการอัตลักษณ์ไม้ผลภาคใต้ จำนวน ๓๕ คน
- นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๓๐ คน
- เกษตรกรจากอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๔๐ คน
- เกษตรกรจากอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร จำนวน ๔๐ คน
- เกษตรกรจากอำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๖๐ คน

- เกษตรกรจากอำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๓๐ คน
- คณะศึกษาดูงานจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จังหวัดยะลา จำนวน ๓๐ คน

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศพก. ได้เข้ามามีบทบาทอย่างแข็งขันในการเป็นที่ปรึกษาและแก้ไขปัญาให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในด้านการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ซึ่งเป็นปัญาหลักของเกษตรกร การที่ ศพก. ให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ด้านการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนนั้น บ่งชี้ว่ามีช่องทางในการรับฟังและตอบสนองต่อข้อกังวลของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ และมีการให้คำแนะนำที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ส่งผลให้เกษตรกรสามารถก้าวผ่านอุปสรรคและพัฒนาการผลิตได้อย่างยั่งยืน

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก. เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่สำคัญและครบวงจร โดยรวบรวมงานวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ด้วยกัน เพื่อให้เกษตรกรและผู้สนใจสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ ที่ทันสมัยและเหมาะสมกับบริบทของตนเองได้อย่างง่ายดาย การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารครอบคลุมตั้งแต่เทคนิค การเพาะปลูก

การจัดการศัตรูพืช การดูแลดินและน้ำ ไปจนถึงข้อมูลตลาดและโอกาสทางการค้า ซึ่งเป็นประโยชน์ อย่างยิ่งในการช่วยให้เกษตรกรตัดสินใจและวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทางในการขยายผล : ศพก. มีกลไกการขยายผลองค์ความรู้ที่ชัดเจนและเป็นระบบ โดยไม่จำกัดเพียงการอบรมในศูนย์ฯ เท่านั้น แต่ยังส่งเสริมให้เกิดการสร้าง "ศูนย์เครือข่าย ศพก." ซึ่งเป็นผลจากการที่เกษตรกรและคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยน ทดลองทำและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังมีการ บูรณาการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ทำให้องค์ความรู้ถูกนำไปใช้และเผยแพร่ในวงกว้างอย่างมีประสิทธิภาพ

▪ **เกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ** : เกษตรกรในชุมชนและเครือข่ายที่เข้ามาเรียนรู้ และรับการถ่ายทอดองค์ความรู้จาก ศพก. ได้นำหลักการและเทคนิคที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของตนเองอย่างจริงจัง มีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำเกษตรตามแนวทางเกษตรผสมผสาน การลดการใช้สารเคมี และการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า

▪ **ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น** : ผลลัพธ์จากการนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรเป็นเชิงประจักษ์อย่างยิ่ง โดยสามารถลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกได้มากที่สุด ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลง และเกษตรกรมีผลตอบแทนที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น มีความมั่นคงในอาชีพ และสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจฐานรากให้กับครัวเรือนและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ศพก. ฯ ได้แสดงบทบาทการเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ อย่างมีส่วนร่วม โดยเป็นตัวอย่างของการบูรณาการการทำงานร่วมกับหลากหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานในสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา การร่วมมือเหล่านี้ ไม่เพียงแต่ช่วยสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยและพัฒนากระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานรับรอง แต่ยังสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่แข็งแกร่ง ทำให้งานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้ อย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพ

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

เกษตรกรต้นแบบ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ๑.

รองประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช ๒.

ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอลานสกา

๓. ประธานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลลานสกา๔.

ประธานกลุ่มเกษตรกรทำสวนผลไม้ลานสกา ๕. กรรมการแปลงใหญ่มังคุดอำเภอลานสกา

- บทบาทประธานกลุ่มเกษตรกรทำสวนผลไม้ลานสกา ดำเนินงานพัฒนาคุณภาพมังคุดให้แก่สมาชิก ตลอดจนรวบรวมผลผลิต เพื่อการจำหน่ายมังคุดในรูปแบบการประมูล

เป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลผลิตของสมาชิกศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอลานสกา เครือข่าย ศพก. และสมาชิกแปลงใหญ่มังคุดอำเภอลานสกา

- บทบาทประธาน ศพก. เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพทำงานร่วมกับผู้จัดการ นายบุญเต็ม ศิริวรรณ ประธานแปลงใหญ่มังคุดอำเภอลานสกา

ในการรวบรวมผลผลิตให้แก่เกษตรกรสมาชิกศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอลานสกา เครือข่าย ศพก. และสมาชิกแปลงใหญ่มังคุดอำเภอลานสกา โดยเป็นที่ยอมรับของสมาชิกกลุ่ม และเป็นแบบอย่างให้กลุ่มเกษตรกรอื่นๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช นำไปปฏิบัติอีกด้วย

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานของ ศพก. แห่งนี้เกิดจากผลสำเร็จที่สามารถเป็นต้นแบบ ในการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร ซึ่งก่อให้เกิดการลดต้นทุน การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต

และการยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของเกษตรกร การที่ ศพก. ได้รับการยอมรับว่าเป็นแหล่งรวบรวมงานวิจัย เทคโนโลยีนวัตกรรม และภูมิปัญญา ที่ผู้สนใจสามารถนำไปปรับใช้ได้เหมาะสม ยิ่งตอกย้ำถึงความสำคัญและบทบาทอันทรงคุณค่าในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการเกษตรให้แก่ชุมชนและประเทศชาติโดยรวม

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

เกษตรกรต้นแบบและผู้บริหารจัดการ ศพก. ได้แสดงออกถึงความเป็น ผู้นำชุมชนอย่างเด่นชัด ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการผ่านการเป็นผู้บริหารจัดการศูนย์ฯ และในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการจากการเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร ท่านเป็นผู้จุดประกายและส่งเสริมให้คนในชุมชนมาร่วมมือร่วมใจ ในการปรับเปลี่ยน ทดลองทำและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การเสียสละเพื่อประโยชน์ ส่วนรวมอย่างแท้จริง โดยมีได้มุ่งเน้นเพียงผลตอบแทนส่วนตน แต่ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งของ เศรษฐกิจฐานราก การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และการลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกให้ได้ มากที่สุด สิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงจิตวิญญาณของการให้และการอุทิศตน เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของ เกษตรกรและสร้างความมั่นคงยั่งยืนในอาชีพเกษตรกรกรรม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ทำงานที่รักอย่างตั้งใจ เกษตรกรต้นแบบมีความรักอาชีพทำสวน จึงได้ศึกษาหาความรู้ทางวิชาการด้านการทำสวนไม้ผล ได้แนะนำญาติพี่น้องและเพื่อนเกษตรกรข้างเคียงให้ปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพผลไม้ให้มีคุณภาพ สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาที่สูง และมีความตั้งใจในการพัฒนาอาชีพทำสวนอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- ๑.๑ นายปรมะ จันธนู นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ
- ๑.๒ นางสาวอุไรพร นกเพชร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- ๒.๑ รวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ จากเกษตรกรต้นแบบ ผ่านการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์
- ๒.๒ วิเคราะห์บริบทพื้นที่และการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ (ศพก.) จากเอกสารและรายงานผลการดำเนินงาน
- ๒.๓ ระดมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการ ศพก., เครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ

และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

เครื่องมือที่ใช้

- การสัมภาษณ์
- การสังเกตแบบมีส่วนร่วม
- แบบฟอร์มบันทึกข้อมูลถอดบทเรียน
- ภาพถ่ายประกอบและแผนที่

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหา/อุปสรรค :

๑. ข้อจำกัดด้านเวลา – เกษตรกรต้นแบบมีภารกิจหลายอย่าง ทำให้การเก็บข้อมูลต้องวางแผนล่วงหน้า
๒. การถ่ายทอดข้อมูลจำนวนมาก – มีเนื้อหาหลากหลายและลึกซึ้ง ทำให้ต้องใช้เวลาในการสังเคราะห์
๓. เอกสารหรือสื่อประกอบไม่ครบถ้วน – บางกิจกรรมไม่มีภาพถ่ายหรือบันทึกไว้ ทำให้ขาดความสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ :

๑. วางแผนล่วงหน้าและทำตารางนัดหมายอย่างชัดเจน กับเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง
๒. จัดให้มีการบันทึกภาพถ่ายและคลิปวิดีโออย่างเป็นระบบ ตลอดการดำเนินงานของ ศพก.
๓. ใช้แบบฟอร์มการเก็บข้อมูลที่เข้าใจง่ายและครอบคลุมทุกประเด็น
๔. เสริมการถอดบทเรียนด้วยการประชุมสรุปร่วมกัน ระหว่างทีมถอดบทเรียนกับเจ้าของพื้นที่

ภาคผนวก

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอสามชัย จังหวัดนครราชสีมา

ศพก.อำเภอสามชัย สีนคห.อีก : ไม้มงคล (มังคุด) พื้นที่เป้าหมาย : 20,879 ไร่ เกษตรกรเป้าหมาย : 3,847 ราย
สถานที่ตั้ง : บ้านเลขที่ 127/2 หมู่ที่ 1 ตำบลสามชัย อำเภอสามชัย จังหวัดนครราชสีมา

ศพก.อำเภอสามชัย

ศพก.อำเภอสามชัย

ที่	ชื่อศูนย์เรียนรู้	ประเภท/หน่วยงาน/พื้นที่รับผิดชอบ	พื้นที่
1	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
2	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
3	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
4	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
5	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
6	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
7	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
8	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
9	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
10	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
11	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
12	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
13	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
14	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
15	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
16	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
17	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
18	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
19	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
20	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
21	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
22	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
23	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
24	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่
25	ศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้	๑๐๐ ไร่

สำนักงานเกษตรอำเภอสามชัย จังหวัดนครราชสีมา

